

Näkymättömät puurtajat

Timo Ronkainen

Disney-sarjakuvia tehdään ympäri maailman satojen eri piirtäjien ja kirjoittajien voimin. Esittelemme muutaman suurelta yleisöltä tuntemattomaksi jääneen tekijän.

Viime vuosina yhä useampi Disney-sarjakuvien piirtäjä on saanut nimensä näkyviin sarjakuvien yhteyteen, mikä tuntui vielä vuosikymmen sitten täysin mahdollottomalta ajatukselta. Monista on tullut suosittuja varsinaisten Disney-sarjakuvien harrastajien piirien ulkopuolellakin, muutamista jopa supertähtiä kuten Don Rosasta, jonka kovakantiset kokoelmat myyvät Suomessa kymmeniä tuhansia kappaleita. Rivipiirtäjät ja kirjoittajat, olivatpa he kuinka ahkeria ja yritteliäitä

tahansa, jäävät harmaaksi massaksi nykyään julkaistuista tekijätiedoista huolimatta.

Maailman suurin Disney-sarjakuvia tuottava yhtiö on Egmont Comic Creation. Egmontilla on palkkalistoillaan yksittäisiä freelancer-piirtäjiä palkkalistoillaan kaikkialta maailmasta. Lisäksi se tilaa tarinoita alihankintana useimpien espanjalaisilta ja eteläamerikkalaisilta sarjakuva-alan studioilta (esimerkiksi ComicUp Studio).

Millaiset ihmiset sitten tekevät Disney-sarjoja? Osa piirtäjistä on rutinoituneita täysammattilaisia, jotka tekevät hommaa puhtaasti työkseen. Jotkut taas ovat Disney-sarjakuviin ja niiden tekemiseen palavan innostuneesti suhtautuvia faneja. Kolmantena ryhmänä voisi mainita sarjoja harvakseltaan, puhdetöikseen puoli-ammattilaisen statuksella tekevät

piirtäjät, jotka hankkivat leipänsä jostain aivan muualta.

Kuuluisuutta tai mammonaa on rivipiirtäjän tai käsikirjoittajan turha toivoa. Useimmat eivät niitä etsikään, mukava ansiotulo ja/tai mahdollisuus saada työskennellä Carl Barksin ja Disneyn luomien hahmojen parissa riittää monille.

Feroli hylkäsi Murrin

Mikki Hiiri-sarjoja pääosin tekevä espanjalainen Cesar Feroli (s. 1959) työskenteli espanjalaisella Bargadan studioilla 1980-luvulla piirtäen muun muassa Mikki Hiirtä italialaiseen Topolinon ja ranskalaiseen Le Journal de Mickyyn. Sarjakuva-alalle hän tuli hieman odottamattomasti teillä pitkin.

– Ensimmäinen kosketukseni alalle oli vuonna 1978. Etsin etsin itselleni jotain

hommia voidakseni maksaa biologian opintoni yliopistossa. Opin tämän sarjakuvapiirtäjän työn sitä tekemällä – ja katselemalla muiden sarjakuvapiirtäjien töitä, Feroli muistelee.

Feroli ei koskaan valmistunut biologiksi. Hiirten piirtäminen tuntui hänen mielestään niiden sisälmysten sorkkimista mukavammalta touhulta.

Feroli ei muista olleensa koskaan mitenkään intohimoinen sarjakuvafani. Hän toki lueskeli esimerkiksi Barksin tarinoita ja keräillikin niitä jonkin aikaa, kunnes harrastus noin neljäntoista ikäisenä jäi.

Egmont lähestyi Ferolia ilmeisesti nähtyään hänen töitään Topolinossa ja Le Journal de Mickyssä.

– Aivan yhteistyömme alusta lähtien oli selvää, että saisin piirtää täysin vapaasti omalla tyyllilläni. Työ alkoi 1989, ja kaikkina näinä vuosina minulla ei ole koskaan ollut tyyliäni kanssa ongelmia, vastaa omintakeisesti piirtävä Feroli kysymyksen mahdollisista vaikeuksista Egmontin kaltaisen jättiyhtiön kanssa.

– Hän on mielestäni hieno taiteilija. Mutta on hyvin vaarallista pelkästään jäljitellä, jälki voi olla lopulta varsin jäykkää. Kyllä, Mikki Hiiren ”uusi” tyyli oli minun oma ideani, mutta ei yksin minun. Luulen

Hän oli ensimmäisiä piirtäjiä, jotka tekivät hiirisarjoja ”uusklassisella” tyyllillä. Aiemminhan Egmont tuotti Paul Murrin 1960-luvun tyyliin tehtyjä Mikki-juttuja, joita piirsi lähinnä Josep Tello Gonzalez (1940). Tämä tyyli jäi 1990-luvun kuluessa unholaan, ja malliksi tulivat nyt Gottfredsonin ja Fred Mooren 1940-luvun hiiret. Ja Mikki sai nappihousunsa takaisin. Ferolin mukaan taustalla ei ollut Egmontin tarkkaan suunnittelema projekti.

– Nuo varhaiset piirtäjät, jotka siirtyivät Murry-hiiristä uusgottfredssonilaiseen tyyliin, työskentelivät yhdessä Bargadan studioilla. Ramos, Pujol, Tortajadan veljekset ja minä muiden muassa. Kun lähdimme studioilta, työskentelimme vielä jonkin aikaa yhdessä, paitsi Ramos ja Pujol. Lopulta kun aloitin työskentelyni Egmontille 1989 ja José Miguel Tortajada lopetti alalla, tiimi hajosi. Ei se alkuun ollut mikään suunnitelma, se oli jotain loogista ja spontaania: me kaikki vihasimme niitä epäaitoon Murrin tyyliin tehtyjä tarinoita. Työskentelimme Topolinolle, koittaen tehdä jotain erilaista. Seurasimme kokeneempien taiteilijoiden, kuten Ramosin ja Pujolin ideoita.

– Luultavasti Egmontin porukka keksi ranskaan tekemämme työt ja ehkä ajattelivat, että saattaisi olla hyvä idea vaihtaa hiirisarjojen tyyliä meidän sarjojemme tyyliksi. Ramos kuoli 1995, Pujol työskentelee animaatioiden parissa, Maximino Tortajada jatkaa ranskalaisille piirtämistä ja hänen veljensä jätti sarjakuvat siirtymään mainosalalle. Ainoa joka tuolloin oli vapaana työskentelemään heille oli – minä!

Egmontin tuolloiseen linjaan kohdistamistaan moitteista huolimatta Feroli toki arvostaa itse Paul Murrin.

– Hän on mielestäni hieno taiteilija. Mutta on hyvin vaarallista pelkästään jäljitellä, jälki voi olla lopulta varsin jäykkää. Kyllä, Mikki Hiiren ”uusi” tyyli oli minun oma ideani, mutta ei yksin minun. Luulen

Tarjokkaita riittää

Egmontin sarjakuvatuotantotosaston kotisivuilla oli joitakin vuosia sitten ohjeita Disney-sarjakuvien käsikirjoittajille ja he pyysivät kirjoittajilta ja piirtäjiltä näytelöitä. Sittemmin nämä ohjeet katosivat, koska tarjokkaita oli tiettävästi reilusti odotettua enemmän. Nyt osoitteessa www.ecn.dk on ollut parin vuoden ajan pelkkä teksti ”the new ECN homepage is on the way soon”.

että useat piirtäjät yrittivät tietoisesti välttää Murrin tyyliä.

Feroli piirsi ja tavoistaan poiketen myös kirjoitti onnistuneen sarjan Hannu Hanhesta tarinasarjaan ”Carl Barksin luomus”, osoittaen tuntevansa myös ankat ja Barksin tuotannon hyvin. Feroli teki jo 1980-luvulla hollantilaiseen Donald Duckiin anka-sarjoja.

Klein odottaa omaa Aku-tarinaa

Amerikkalainen hollantilaiskanadalaiset juuret omaava Robert Klein (1948) puolestaan on pitkän linjan Barks-fani. Hän tapasi tämän jo 1966 Malcom Wiltsin avulla. Robert Klein pysyi Barksin kanssa kirjeenvaihdossa vuosikymmeniä. Kaikesta huolimatta Kleinista ei tullut sarjakuvapiirtäjää vaan ympäristötutkijaa ja ekonomisti, joka työskenteli mm. YK:n leivissä 1972-86.

Lopulta hän kuitenkin rohkaistui vaihtamaan alaa ja ensimmäisten julkaistujen töiden joukossa on Barksin ohjeiden mukaan uudelleen piirretty sensuroidusta ”Silent Nightista” puuttuva sivun puolikas. Hän alkoi opiskella piirtämistä toden teolla 1980-1990-luvun vaihteessa. Takana on mm. animaatiopiirtämisen opintoja Los Angelesin American Animation Institutessa ja hän on työskennellyt muutaman Warnerin tuottaman animaation parissa.

Klein on tehnyt Egmontille vielä tässä vaiheessa lähinnä vain käsikirjoituksia ja joitakin kansi-idealuonnoksia.

– Toiveenani on kehittyä siinä määrin että saisin jonain päivänä tehdä kokonaan alusta loppuun oman Aku Ankkatarinani, kertoo osan vuotta Euroopassa ja osan USA:ssa viettävä Klein. Suurin osa Egmontille tehdystä ja julkaistusta sarjoista on yhden tai vain muutaman sivun pituisia.

Hollantilaiselle, SanomaWsoyn omistukseen syksyllä siirtyneelle VNU/Oberon-kustantamolle Klein on tehnyt

Jan Gulbranssonin kanssa yhteistyössä joitakin kymmensivuisia sarjoja. Gulbranssonin kanssa hänellä on myös omia animaatioon liittyviä projekteja.

Craill keskittyy käsikirjoituksiin

Uusiseelantilainen Shaun Craill on varsinaiselta ammatiltaan teollinen muotoilija. Hänen piirrostyylinsä ei sovi ankkatarinoin, joten hän keskittyy pelkästään niiden käsikirjoittamiseen. Niitä Craill tekee harrastuspohjalta – hän kertoo olevansa Disney-sarjakuvien ja erityisesti Don Rosan sarjojen suuri ystävä.

Craill kuitenkin piirtää tarinansa karkeahkon kuvakäsikirjoituksen muotoon, joka on Egmontilla melko yleinen joskaan ei ainoa tai "virallinen" tapa tehdä käsikirjoituksia.

– Käytän tavallisesti liian paljon aikaa kuvakäsikirjoitusluonnosteni kanssa, koska minulla ei ole paljonkaan sananvaltaa lopullisen piirrostyön suhteen, ja haluan kertoa tarinan piirtäjälle, miltä tarinan tulee näyttää, kertoo Craill ja on hyvin tyytyväinen, jos hän huomaa taitei-

lijän seuranneen hänen luonnoksiaan. Craill teki ensimmäisen sarjansa 1988 ja jopa piirsi sen itse. Hän yritti kaupata sitä hollantilaiskustantamolle ja Disney Italylle 1990-luvun alussa.

– Kaikki halusivat tietää, miksi olen pohjannut oman tyylini Rosan piirrostyylisiin. Rehelligesti sanoen se on vain minun tyylini. Koulutukseni tekee piirroksistani tarkkoja ja yksityiskohtaisia. Hahmoni näyttävät staattisilta ja jäykiltä, en voi sille mitään.

Tarinaideasta kuitenkin pidettiin ja Craill on tehnyt sittemmin toistakymmentä eripituista tarinaa Egmontille. Kuitenkin tuo ensimmäinen tarina "Space Chase" odottaa yhä julkaisuaan. Muutenkaan noin puolet hänen Egmontille lähettämistään käsikirjoituksista ei läpäissyt toimittajien seula.

– Kaikkein hankalinta on saada tarinoista palautetta. En ole koskaan saanut tietää, miksi jottut tarinoistani on hylätty ja toiset ei. Se on harmillista, koska parempi opastus ja ohjaus johtaisi parempiin tarinoin." ■

© Disney/Craill

Laban tekee taskareita

Terry Laban (kts. Sarjainfo 2/2000) tunnetaan parhaiten underground-henkisistä sarjakuvistaan (Cud-lehti ja useita albumeita). Mutta tiesittekö, että monipuolinen sarjakuvantekijä käsikirjoittaa myös ankkatarinoita?

Koko Labanin perhe on omistautunut sarjakuvalle. Vaimonsa Pattyn kanssa Terry laatii Edge City -nimistä strippisarjaa King Feature Syndicatelle. Aikaa riittää vielä mm. poliittisten pilapiirrosten tekoon, DC Comicsille työskentelyyn – sekä AA:n taskukirjasarjojen käsikirjoittamiseen.

Labanin ensimmäinen ankkasarja julkaistiin Taskukirjojen numerossa 226 (Löysät pois). Artist at Work / Varokaa villiä taiteilijaa esittelee Akun performanssitaiteilijana. Labanin kirjoittamia tarinoita on julkaistu myös numeroissa 234 (Intiaanikesä), 252 (Hammaspeikko lamistuu) sekä Roope-Setä-lehdessä 11/2000.

Lisätietoja löytyy osoitteesta www.labanarama.com.

Vesa Kataisto

Reima Mäkinen ja Kari Sihvosen Ruuhkalukemisto on yhtä sarjakuvaa kannesta kanteen.

R. Mäkinen
Vanha viertotie 19 a 12
00350 Helsinki
ruuhkalukemisto@nic.fi
www.crash.to/ruuhka

20mk
sis. p&p

"Taakia settiä paketissa, jonka viimeinen myyntipäivä meni umpeen jo aikoja sitten."

Suomen sarjakuvaseuran hallitus vuodelle 2002

Puheenjohtaja:

Reija Nieminen
reija.nieminen@tammi.net

Hallitus:

Ville Hänninen
Mika Lietzen
Reima Mäkinen
Susanna Partio
Pauli Ruonala

Hallituksen varajäsenet:

Johanna Rojola
Maria Björklund